אישים באגרות הראי"ה

מר יוסף מיוחס

מחנך וסופר, מראשי הקהילה היהודית בירושלים, חבר הוועד הלאומי · 1868–1942

2 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

יוסף בר"ן מיוחס נולד ב-25 בינואר 1868. היה מחנך, סופר וסופר ילדים עברי, מראשי הקהילה היהודית בירושלים וממייסדי שכונת שערי צדק, ממייסדי בית הספרים הלאומי, וחבר הוועד הלאומי. כתב רבות על הערבים ותרבותם. היה חתנו של יחיאל מיכל פינס וגיסו של דוד ילין. נפטר ב-4 בספטמבר 1942.

הרב קוק על יוסף מיוחס

בסיוון תרע"ג (1913) אישר הרב קוק לו ולדוד ילין את תקנות האגודה שעסקה בגאולת המקומות הקדושים, והציע תוספות: להעביר את המקומות על שם יחידים בלי זכות למכור או לשעבד, לצרף רב לוועד, לקבוע שענייני הדת יהיו בהסכמת הרב, ושהירושה תהיה רק ליורשים יהודים (כרך ב', אגרת תקמג).

בניסן תרפ"א (1921) כתב לו הרב קוק שרשימת המוסדות שערכה הוועדה אינה נכונה, וחסרים בה מוסדות חשובים. הרב קוק לא השתתף בישיבה בגלל ביקור פתאומי של האדמו"ר מגור, ולא הודיעו לו מתי לבוא, ולכן ביקש כינוס נוסף (כרך ד', אגרת אצח).

האגרות

כרך ב', אגרת תקמג: בד' בסיוון תרע"ג, מיפו, אליו ואל דוד ילין: אישור תקנות האגודה לגאולת המקומות הקדושים, עם תוספות.

"לכבוד חברינו הרה"ח הנכבדים מר דוד ילין ומר יוסף מיוחס"

כרך ד', אגרת אצח: בז' בניסן תרפ"א: רשימת המוסדות אינה נכונה; בקשה לכינוס נוסף.

"אנכי מוצא את הרשימה שנערכה ע"י מע"כ הועדה"

נוסח האגרות – עם ביאור

2 האגרות שבהן נזכר יוסף מיוחס, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תקמג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ד' סיון תרע"ג - יפו **נמען:** דוד ילין ויוסף מיוחס

הרב קוק מאשר את תקנות האגודה (כנראה לגאולת מקומות קדושים), ומציע תוספות: העברת המקומות על שם יחידים בלי זכות למכור או לשעבד; רב בוועד; ענייני דת בהסכמת הרב; ירושה רק ליורשים יהודים. אין לעכב, ויש להתחיל בהדפסה ובתעמולה.

עיקרי הדברים

- אישור התקנות.
- מניעת מכירה.
- רב בוועד.
- התנהגות לפי התורה.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ד' סיון תרע"ג[4].

לכבוד חברינו הרה"ח[5] הנכבדים מר דוד ילין ומר יוסף מיוחס [דוד ילין, מחנך ומראשי היישוב בירושלים, ויוסף מיוחס, מחנך וחוקר] שליט"א[6], שלו'[7] רב.

בתשובה על יקרתם בצירוף התקנות שקבלתי, אתכבד להודיע להדרת כבודם, שהנני מוצא דברי התקנות מתאימים למטרתנו הקדושה. והנני מוצא להעיר אך הוספות אחדות:

א) במטרת החברה, סעיף ו"ו, ראוי להוסיף, לפי דעתי, שהעברת המקומות על שם היחידים או החבורות תהיה בצורה חוקית כזאת, שתשלול מאותם שנכתבו על שמם, באופן הרשמי, את היכולת של מכירה או שיעבוד והשכרה וכו'[8].

ב) שתמיד יבחר בתוך הועד רב אחד מהרבנים שבא"י[9].

ג) שכל העניינים שבחברה הנוגעים לדת ודין יעשו בהסכמת הרב שבין החברים.

ד) אם אפשר שיהיה מותנה באישור ההעברה, כשתהיה על שם יחיד, שלא תעבור זכותו ליורשיו, כ"א[10] אם יהיו בדת ישראל, היה זה לפי דעתי לא למותר.

לעשות פה אסיפת חברים איני רואה אפשרות כעת. מר א"ש[11] הוא חולה כאשר ידעתם (די ישלח לו רפו"ש[12] בקרוב), וממר ד"ר[13] רופין [ארתור רופין, מנהל "המשרד הארצישראלי"] לא קבלתי תשובה על מכתב ששלחתי לו סמוך לקבלת מכתבם הראשון. הנני חושב שכבר קבלתם תשובה משניהם, בהסכמה על התקנות. בכל אופן לפי"ד[14] אין לאחר, ולהקדים ההדפסה, והתחלת התעמולה למטרתנו הקדושה בעה"י[15].

והנני חותם בברכה מקודש ובשמחת הרגל, ברגשי כבוד ויקר,

הק' אברהם יצחק ה"ק

נ, ב. בהערות ב. ג. אפשר ג"כ[16] לכתוב במקומן בקצרה "שהאגדה מתנהגת ע"פ[17] התורה והיהדות הנאמנה". הנ"ל[18]

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ג - השנה תרע"ג (1912/1913)
5. הרה"ח - הרב החסיד
6. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
7. שלו' - שלום
8. וכו' - וכולי (וכן הלאה)
9. שבא"י - שבארץ ישראל
10. כ"א - כי אם
11. א"ש - אתי שפיר (מיושב היטב)
12. רפו"ש - רפואה שלמה
13. ד"ר - דוקטור
14. לפ"ד - לפי דעתי
15. בעה"י - בעזרת השם יתברך
16. ג"כ - גם כן
17. ע"פ - על פי
18. הנ"ל - הנזכר לעיל

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אצח

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ז' ניסן תרפ"א **נמען:** מר מיוחס

רשימת המוסדות שערכה הוועדה אינה נכונה, וחסרים בה מוסדות חשובים. הרב קוק לא השתתף בגלל ביקור פתאומי של האדמו"ר מגור, ולא הודיעו לו מתי לבוא. הרב קוק אינו מסכים לרשימה ומבקש כינוס נוסף לפי רצון הנדיב.

עיקרי הדברים

- התנגדות לרשימה.
- היעדרות בגלל ביקור האדמו"ר.
- כינוס נוסף.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1]. ז' ניסן תרפ"א[2] למר מיוחס [ככל הנראה יוסף מיוחס; ראו (כרך ב', אגרת תקמג)] פה. אנכי מוצא את הרשימה שנערכה ע"י[3] מע"כ[4] הועדה, לא; נכונה כלפי הרבה מוסדות בעלי-ערך, שלא הוכנסו בה, ובהיות כי סבת אי-השתתפותי בועדה לא היתה באשמתי, כ"א[5] לסבת בקורו הפתאומי של האדמו"ר[6] מגורא, [האדמו"ר מגור, בעל "אמרי אמת", שביקר בארץ בתרפ"א] בביתי, וג"כ[7] לא קבלתי ידיעה מתי לבא. וע"כ[8] הנני מוצא להודיע לכ'[9], שבשום אופן, א"א[10] לי להסכים להרשימה כמו שהיא. ואבקש. להתכנס עוד הפעם, להערכת הרשימה הנ"ל[11], לטובת כל מוסדות הקדש, בהתאם לרצונו של הנדיב.

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרפ"א - השנה תרפ"א (1920/1921)
3. ע"י - על ידי
4. מע"כ - מעלת כבודם
5. כ"א - כי אם
6. האדמו"ר - האדוננו מורנו ורבנו
7. וג"כ - וגם כן
8. וע"כ - ועל כן
9. לכ' - לכבוד
10. א"א - אי אפשר
11. הנ"ל - הנזכר לעיל